

නබිතුමාගේ ජීවිතය

The Cooperative Office for Call & Guidance at Al-Olaya, Sulaimaniah & North Riyadh
Under the Supervision of Ministry of Islamic Affairs and Endowment and Call and Guidance
Tel.: 4704466 / 4705222 - Fax 4705094 - P.O. Box: 87913 Riyadh 11652

ردمك: ٨١٣-٩٩-٩٩٦٠

مطبعة الترجس: ٢٢١٦٦٥٣ فاكس: ٢٢١٦٥٩٤

السيرة النبوية

أعدده وترجمه للغة السنهالية

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٢٠/٨

ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤٢٠هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

السيرة النبوية - الزلفي .

٤٠ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : X - ٦٩ - ٨١٣ - ٩٩٦٠

(النص باللغة السنهالية)

١ . السيرة النبوية

أ. العنوان

٢٠ / ٢٣١٤

ديوي ٢٣٩

رقم الايداع ٢٠ / ٢٣١٤

ردمك : X - ٦٩ - ٨١٣ - ٩٩٦٠

الصف والإخراج: شعبة توعية الجاليات بالزلفي

නබිතුමාගේ ජීවිතය

السيرة النبوية

නබිත්වයට පෙර අරාබිවරුන්

අරාබිවරුන් අතර පිළිම වැදුම ප්‍රධාන ආගමක් ලෙස පැවැත් වී තිබේ. සත්‍ය (ශක්තිමත්) ආගමට එරෙහි පිළිම වැදුමෙහි යෙදූ නිසා මවුන්ගේ කාලපරිච්ඡේදය ‘අයිසාමුල් ජාහිලියියා’ (අඥාන කාලය) යනුවෙන් හැඳින්විය. අල්ලාහ් හැර මවුන් වැදුම් කළ ප්‍රසිද්ධ පිළිමයන් ලෙස හැඳින්වූයේ අල්ලාන්, අල් උස්සා, මනාත් හා හුබල් යනාදීන්ය. නමුත් අරාබිවරුන් අතර ක්‍රිස්තියානිත්ද, යුදෙව්වන්ද, ගිනි වැදුම්කරුවන්ද සිටියහ. තවද, මවුන් අතර තබි ඉබ්‍රාහිම් (අලෙ) තුමාගේ පරිගුද්ධ ආගම පිළිපැදූ පිරිස්ද ස්වල්ප වශයෙන් සිටියහ.

ආර්ථික වශයෙන් එහි වාසය කළ ‘බදව්’ යනුවෙන් හඳුනන ගැමියන් සිව්පාවත් තණකැම සඳහා දක්කන එඩෙරවරුන් ලෙසද, නගර වැසියන් ව්‍යාපාර හා ගොවිතැන් කරමින්ද ජීවත් වූහ. ඉස්ලාම් ප්‍රසිද්ධවීමට කලකට පෙර සිට මක්කාව අරාබි අර්ධද්වීපයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙළඳ නගරයක් ලෙස පත්ව තිබිණ. අන් ප්‍රදේශයන් මෙන්ම මෙහිදී ශිෂ්ටාචාර ජනපදයන්ද තිබිණ.

සමාජයීය අතින් එහි අපරාධයන් පිරිහී තිබිණ. අසරණයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පැහැර හැරීම, ගැහැනු දරුවන් (පණ පිටින්) වළලීම, ගරුකම නොසැළකීම, බලවතුන් අසරණයන්ගේ සම්පත් සුරා කෑම, සීමාවෙන් තොරව බහු භාර්ය සේවනයේ යෙදීම, ස්ත්‍රී දූෂණය පැතිරීම හා අල්ප හේතූන් මත ගෝත්‍රයන් අතර යුද්ධ

කිරීම යනාදියත් පිරිහී තිබින. මෙවැන්නන් ඉස්ලාම් ප්‍රසිද්ධ වීමට පෙර අරාබි අර්ධද්වීපයේ පැවැති දූෂිත සිද්ධීන්ය.

කුරෙෂිවරුන්, තනි මුහම්මද (සල්) තුමාගේ සියාචූ අභිදුල් මුත්තලිබ්ගේ ගෝත්‍රය හා ඔහුගේ සම්පත් මුල්කරගෙන ආඩම්බර වෙමින් සිටියහ. අභිදුල් මුත්තලිබ් දිනක් ‘අල්ලාහ් තමාට පිරිමි දරුවන් දස දෙනෙකු ලබා දෙන්නේනම්, ඔවුන්ගෙන් කෙනෙක් දෙවියන් ලොවීම සඳහා බිලිදෙන බව භාරවිය. ඔහු භාරවූ පරිදි අල්ලාහ් ඔහුට පිරිමි දරුවන් දස දෙනෙකු ලබා දුන්නේය. ඔවුන් අතර මුහම්මද (සල්) තුමාගේ පියාචූ අභිදුල්ලාද කෙනෙකි. තම භාරය ඔප්පු කිරීමට අභිදුල් මුත්තලිබ් සැරසූ විට, ‘මෙය මිනිසාගේ පාරම්පරික කාර්යයක් නොවන’ බව පවසමින් එය වළක්වාලීමට මිනිස්සු ඉදිරිපත්වූහ. පසුව ඔවුහු ඒ සඳහා වන්දියක් වශයෙන් අභිදුල්ලාහ් හා ඔවුන් දස දෙනා අතර කුසපත් ඇදී (තීරණය කිරීම) මෙදා, එහිදී අභිදුල්ලාහ්ගේ තම ඇදෙන්නේනම්, ඒ සඳහා ඔවුන්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීමටද එකඟවූහ. ඒ අනුව ඔවුන් කුසපත් ඇදූහ. දස වතාවක්ම අභිදුල්ලාහ්ගේ තමම ඇදුනේය. පසුව ඒ අනුව ඔවුන් ඔවුන් සියයක් කපා බිලි දුන්හ.

අභිදුල් මුත්තලිබ්ට තම පුත්‍රයන් අතර තම සිතින් ඉමහත් ප්‍රිය කරන පුත්‍රයෙකු ලෙස අභිදුල්ලාහ් පත්වූයේ, විශේෂයෙන් මෙම සිද්ධියෙන් පසුවය. අභිදුල්ලාහ් තරුණ වියට පත්වූවිට අන් මිනිසුන්ට නොවන සේ ඔහුගේ තළලේ (දිප්තිමත්) ආලෝකයක් දිළිසෙන්නට විය. ඔහු වැඩි වියට පත්වූ විට ඔහුගේ පියා ඛණ්ඩ සහරා සමාප්තයෙන් ආමිනා බින්න් වහබ් (වහබ්ගේ දියණියවූ ආමිනා) යන තරුණිය තෝරා ඔහුට ඇය විවාහ කර දුන්නේය. විවාහයෙන් පසු ඔහුගේ තළලේ දිලිසුණු ආලෝකය ආමිනාගේ

ඉල ඇට පෙදෙසට ගියේය. අභිදුල්ලාහ් තම ජීවිතයේ වැදගත් කාර්යයක් ඉටු කළාය. ආමිනා නබ්තුමාව ගැබ්වී මාස තුනෙන් පසු අභිදුල්ලාහ් වෙළඳ කණ්ඩායමක් සමග භාම් (සිරියා) නගරය කරා පිටත්විය. ආපසු පැමිණෙන විට අතර මගදී ඔහු අසනීප විය. මිදිනාවේ සිටින තම බණ්ණ නජ්ජාර් ගෝත්‍රයේ මාමාවරුන් වෙත කැවති සිට එහිදී මරණයට පත්ව එහිදීම භූමිදානය කරන ලද්දේය.

ආමිනාගේ ගැබ් කාලය සම්පූර්ණවීමෙන් ඇයට ප්‍රසූත වෙද නාව ආරම්භ විය. නමුත් ප්‍රසූත වෙලාවත්හි අත් ස්ත්‍රීන් ලබන දැඩි වෙදනාව හෝ අසිරුතාවය ආමිනාට නොභාගිය. ක්‍රිස්තු වර්ෂ 570 රබ්ලල් අවුල් මස 12 වැනි සද්දා දින ආජර් උදාවීමත් සමගම ආමිනා තම දරුවාව ප්‍රසූත කළාය. මෙම වකවානුව ‘ආමුල් ෆිල්’ (ඇත් වසර) යනුවෙන් හඳින්විය.

ඇත් සටන

අබ්රහා, අබ්සිනියා රාජ්‍යයේ රජතුමා වූ නජ්ජාමිගේ යෙමත් ප්‍රාන්ත නියෝජිතයාය. අරාබිවරුන් හජ් කර්තව්‍යය සඳහා කාබාව කරා යාම දුටු ඔහු, ‘සන්ආ’ ප්‍රදේශයේ විශාල කෝවිලක් (පල්ලියක්) ඉදිකර, අරාබිවරුන් හජ් කර්තව්‍යය සඳහා මෙම කෝවිල කරා හැරවීමට අදහස් කළේය. මෙය දැනගත් අරාබි ගෝත්‍රයන් වූ ‘බණ්ණ කිනානා’ ගෝත්‍රයේ කෙනෙක් එක් දින රාත්‍රියක් එම පල්ලිය තුළට ඇතුළුවී මලමුත්‍රා කර එය අපිරිසිදු කළේය. මෙය ආරංචි වූ අබ්රහා දැඩි කෝපයට පත්වී කාබාව විනාශ කිරීම සඳහා විරයන් 60,000 කින් සමන්විත සේනාවක් සමග පිටත්විය. ඔහු තමා සඳහා ලොකුම ඇතෙක් තෝරා ගත්තේය. එම සේනාවේ ඇතුළත් නව දෙනෙක් සිටියහ. ඔහු සේනාව

සමග මක්කාවට ආසන්නව ගොස් මක්කා තගරයට පිවිසීමට සූදානම් වූහ. නමුත්, ඇතුත් කාලා දෙස බලා ගමන් නොකර දණ ගසන්නට විය. ඇතුත් අත් දෙසට හැරවූ සෑම විටම පෙරළා දුවන්නටද, කාලා දෙසට හැරවූවිට දණ ගසන්නටද පටන් ගත්හ.

ඔවුන් මෙසේ සිටින අවස්ථාවේ අල්ලාහ් අබාබ්ල් තමානි පසමියන් යැව්වේය. ඒවා ඔවුන් මත පිළිස්සු ගල් දමන්නට පටන් ගත්හ. එමගින් අල්ලාහ් ඔවුන් අනුභවකළ පිදුරු ආකාරයට පත්කළේය. සෑම පසමියක්ම ගල් තුනක් බැගින් රැගෙන ආහ. කොණ්ඩ කඩල සේ ගලක් හොටයෙන්ද, ගල් දෙකක් දෙපාවෙන්ද තිබින. පුද්ගලයෙකු මත ගලක් වැටෙන්නේද, ඔහුගේ අවයව කැලී කොට විතැන්වන්නට විය. ඔවුන් පලා යාමට පිටත්වී මාර්ගයෙහි වැටෙන්නටද විය. අබිරහා රෝගයට පත්වී ඔහුගේ ඇඟිලිද වැටෙන්නට විය. මෙනිසා ඔහු අසරණවී කුරුළු පැටියෙකු සේ සන්ආවට පැමිණ එහි මරණයට පත්විය. කුරෙමි වරුන් ගෝත්‍ර වශයෙන් වෙන්වී සේනාවට බියෙන් තමන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා කඳුවලට නැග සිටිහ. සේනාවට සිදුවූ දේ දුටු ඔවුහු වහාම ආරක්ෂාවෙන් තම නිවෙස් කරා පැමිණිහ. තබ් (සල්) තුමා උපන් ලැබීමට දින පනහකට (50) පෙර මෙම සිද්ධිය සිදුවින.

අරාබිවරුන් තම දරුවන්ගේ ශක්තිමත් ශරීර වර්ධනය සඳහා ඔවුන්ට තන කිරී දීමට ගැමි වැසියන්ගෙන් ඉල්ලා සිටීම සිරිතක් ලෙස පැවැත්වින. තබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා ඉපදු මෙම සමයේ බණු සඳේ ගෝත්‍රයේ පිරිසක් මෙම කාර්යය සඳහා මක්කාවට පැමිණිහ. ඔවුන්ගෙන් ස්ත්‍රීන් මේ සඳහා නිවෙස් සොයමින් සිටිහ. තබ් මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ අනාථකම හා දිළිඳුකම නිසා ඔවුහු

සෑම දෙනා එතුමාව (කිරි දීම සඳහා) ප්‍රතික්ෂේප කළහ. මවුන් අතර සිටි හලිමතුස් ස:දිසියා යන කාන්තාවද අත් කතූන් සේ නඛිතුමාව ප්‍රතික්ෂේප කළාය. තමුත් නිවෙස් ගාතක් ඇවිදද තම ජීවිතයේ මුහුණ පාන අසිරුතාවය හා දුෂ්කරතාවය, විශේෂයෙන් එම සාගත වසරේ ඇතිවූ දුෂ්කරතාවය එම (තනකිරි දීමේ) කුලියෙන් පහසුකර ගැනීම සඳහා තමා සමග ගෙන යාමට දරුවෙක් ඇයට නොලැබීය. එනිසා අඩු කුලියට හෝ එම අනාථ දරුවා භාරගැනීම සඳහා හලිමා තැවත ආමිතාගේ නිවෙස කරා ගියේය.

හලිමා මක්කාවට තම සැමියා සමග සෙමින් ගමන් කරන අසරණ කෙටිටු කොටුවෙක් මත පැමිණියේය. ආපසු යන අවස්ථාවේ නඛිතුමා තම මඩක්කුවේ තබාගෙන ගියේය. සෙමින් ගමන් කරමින් සිටි කොටුවා වේගයෙන් ගමන්කර අත් සියලු වාහනයන් පසුකර යන්නට විය. යන මගෙහි (රොන්තපිටින්) ගිය වාහන හිමියන් මේ ගැන ඉමහත් පුදුමයට පත්වූහ. තවද, හලිමා, තම තනසේ කිරි අල්පවත් නොපරිම නිසා තම දරුවන් අධික කූස ගින්නෙන් සෑමදා අඩමින් සිටි තමුත් තඛි (සල්) තුමාට කිරි පොවූ පසු තම තනසෙන් කිරි ඵරෙන්නට පටන් ගත් බව පැවැසුවාය.

තවද, 'මෙම දරුවාට කිරි දීමේ විශේෂ භාග්‍ය ලැබීමෙන් ඛණ්ඩ සඳ් ගෝත්‍රයේ වියලි තිඛිත තමාගේ ඉඩම හා සිව්පාවන් සරුවන්වූ බවද තමාගේ 'දිළිඳුකම් හා අසරණකම් සියල්ල පොහොසත් වන පරිදි වෙනස්වූ බවද' ඇය පැවැසුවාය. තඛිතුමා හලිමාගේ රුකවරණයේ වසර දෙකක් ගත කළාය. ඇයද නඛිතුමාට විශේෂ සැලකිලි දැක්වූවාය. එතුමාගේ යම් කාර්යයන් හා එතුමාට සිදුවන අසාමාන්‍ය දේ ගැන හලිමා ගැඹුරෙන් වටහා

ගෙන සිටියේය. වසර දෙකකින් පසු හලිමා මක්කාවේ සිටින එතුමාගේ මව හා සියා වෙත කැඳවාගෙන ගියේය. නමුත් එතුමාගේ භාග්‍යයෙන් තමාට සිදුවූ විශේෂ වෙනස්වීමෙන් දුටු හලිමා, තඛිතුමාව දෙවැනි වරටත් තමාගේ රුකවරණයේ තබාගැනීම සදහා ආමිතාගෙන් බලවත් ඉල්ලීමක් කළාය. ආමිතා එකඟවිය. හලිමා ඉමහත් ප්‍රීතිය හා භාග්‍ය පිරිවරමින් යනීම් (අනාථ) දරුවා රුගෙන ආපසු බණු සඳ්ද ගෝත්‍රයේ තම නිවස බලා පැමිණිය.

පපුව පැළීම

තඛි මුහම්මදු (සල්) තුමාට වයස හතරක් ලඟාවන සමයේ දිනක් එතුමා තම කිරි සහෝදරයා (හලිමාගේ පුත්‍රයා) සමග කුඩාරමට තුදුරින් සෙල්ලම් කරමින් සිටින අවස්ථාවේ හලිමාගේ පුත්‍රයා දිව ආවේය. ඔහුගේ මුහුණේ ආවේග සළකුණු තිබින. ඔහු තම මවගෙන් තම කුරෙහි සහෝදරයා (ට සිදුවූ දේ) බැලීමට පැමිණෙන මෙන් ඉල්ලා සිටියාය. හලිමා සිදුවූ දේ ගැන විමසීය. ඔහු ‘ඇත්තවශයෙන්ම සුදු ඇඳුම් පැළඳ දෙන්නෙක් අප අතර සිටී ඔහුව අල්ලා බිමට තබා ඔහුගේ පපුව පැලීය...’ යනුවෙන් පවසා එම සිද්ධිය සම්පූර්ණ කිරීමට පෙර හලිමා තඛි තුමා කරා වේගයෙන් දිව ගියාය. එවිට එතුමා එම ස්ථානයේ නොසැලී සිටීමද, එතුමාගේ මුහුණ තද කහ පාට වීමද, එතුමාගේ ශරීරයේ පාට වෙනස්වී තිබීමද දිවිය. ඈය එතුමාගෙන් සිදුවූ දේ ගැන විමසුවාය. එවිට එතුමා ‘නියත වශයෙන්ම සුදු ඇඳුමෙන් සැරසූ දෙන්නෙක් මාව අල්ලා මාගේ පපුව පැලීය. පසු මාගේ හෘදය පිටට ගෙන එයින් කපා පැහැති දෙයක් ඉවත් කර එය විසි කිරීමෙන් පසු හෘදය ගිතල ජලයෙන් සේදූහ. පසු

එය ආපසු ශරීරයතුළ තබා පපුව මත පිරිමැදිය. පසු මා සිටි තැන මා හැර ඔවුන් දෙදෙනා සැඟවී ගියහ' යනුවෙන් පැවැසිය. හලිමා පපුවෙහි පැළු ස්ථානය පිරිමදා බැලුවාය. තමුත් එහි කිසි යම් සළකුණක් ඇයට දක්නට නොලැබීය. පසු මුහම්මදු (සල්) තුමා රුගෙන තම කුඩාරමට පැමිණියාය.

පසු දින උදාවීමෙන් පසු හලිමා මුහම්මදු (සල්) තුමාද රුගෙන මක්කාවේ එතුමාගේ මව වෙත ගෙන ගියාය. දරුවා ගැන හලිමාට අධික ඇල්මක් තිබියදීත්, බලාපොරොත්තුවක් නොවෙන වෙලාවේ හලිමා ආපසු පැමිණීම ගැන ආමිතා මව්නයට පත්වූවාය. එයට හේතුව ආමිතා විමසුවාය. තැවත තැවත කිහිප වරක් විමසීමකින් පසු හලිමා පපුව පැලීමේ සිද්ධිය පැහැදිලි කළාය.

මේතාවේ සිටින බණ්ණ නජ්ජාරී ගෝත්‍රයේ තම මාමාවරුන් මුත ගැසීම සඳහා ආමිතා තම යනිම් (අනාථ) දරුවාද රුගෙන පිටත්වූවාය. එහි කලක් ගතකර ආපසු පැමිණෙන අතරමගදී 'අබ්වා' යන ස්ථානයේ ඇය අභාවයට පත්වී එහිදීම භූමදානය කරනලදී. මෙසේ නබ්තුමාට තමාගේ සතරවන වියේදී තම මවද අහිමිවිය. පසු එතුමා තම සියා වූ අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ රුකවරණයට පත්විය. ඔහු එතුමාට අධික වහකීමෙන් රුකවරණයදී ආදරය කර රුකගෙන සිටියේය.

එතුමාට වයස හයක් සම්පූර්ණවන විට අබ්දුල් මුත්තලිබ්ද අභාවයට පත්විය. පසු දරුවන් වැඩියෙන් සිටින හා අඩු ආර්ථිකයෙන් පසුවන එතුමාගේ ලොකු තාත්තා වූ අබු තාලිබ් එතුමාට රුකවරණය දුන්නේය. ඔහුද, ඔහුගේ බිරිඳද තම දරුවෙකු ලෙස සැළකිණ. යනිම් නබ්තුමා තමා ලොකු වියට පත්වන තෙක් ලොකු තාත්තාගේ රුකවරණයේ පසුවිය. මෙම සමයේ නබ්

තුමාගේ ආරම්භක ජීවිතය පටන් ගත්තේය. එතුමා සත්‍යතාවය හා නම්බුව යන ගුණාංගයෙන් හැසිරීමෙන් එතුමා එම සංඥා නාමයෙන් හඳුණත්තට විය. අමීන් (නම්බුකාරයා) පැමිණෙනවා යනුවෙන් පවසන්නේද එය නබ්තුමා පැමිණීම තහවුරු වීමකි.

එතුමා යොවනයක්වී වැඩිවියට පත්වීමත් සමග තම ජීවිත හා ආර්ථික කටයුතු සඳහා පෞද්ගලිකව ක්‍රියාකිරීමට අදහස් කළේය. තම කාර්යයන් හා ඉපයීමේ ගමන තමා විසින්ම පටන් ගත්තේය. එනිසා එතුමා සමහර කුරෙරම්චරුවන්ගේ බැටළුවක් කළියට මේවිචල් කරන්නටවිය.

නබ්තුමා (භාමි) සිරියා දේශය කරා ගමන් කරන වෙළඳ කණ්ඩායමක් සමග ගමන් කළේය. එම ව්‍යාපාරයේ වැඩි කොට සක් වූයේ කුරෙර්ලිද්ගේ දියණියකු කදිජාගේය. ඇය ධනවත් ස්ත්‍රීයෙකි. මෙම වෙළඳ ගමනේ කදිජාගේ භාණ්ඩ සඳහා භාර කාරයා ලෙස ඇයගේ වහලේක්වූ මෙමසරා සිටියේය.

නබ්තුමාගේ භාග්‍යයෙන් හා නම්බු කමින් මින් පෙරට වඩා කදිජාගේ වෙළඳාමෙහි අධික ලාභයක් ලැබෙන්නට විය. මෙසේ ලාභ අධිකවීමේ හේතුව පිළිබඳව කදිජා තම වහලාවත මෙමසරාගෙන් විමසීය. එවිට මෙමසරා ‘අඛදුල්ලාහ්ගේ පුත්‍රයා මුහම්මද් ඛින් අඛදුල්ලාහ් වෙළඳ කටයුතුවල යෙදී සිටියේය. ඔහු කරා අධික මිනිසුන් (සෙනග) පැමිණිහ. මෙම අධික ලාභය කිසියම් අපරාධයකින් තොරව ලැබීය’ යනුවෙන් කීය. මෙමසරා කිව දේ කදිජා සාවද්‍යතාවයෙන් අසාගෙන සිටියාය. ඇය මීට පෙරද මුහම්මදු ඛින් අඛදුල්ලාහ් ගැන යම් කරුණු දැන සිටියාය. එබැවින් ඇයට එතුමා පිළිබඳව තද ඇල්මක් ඇතිවිය.

කදිජා මීට පෙර විවාහවී ඇයගේ සැමියා අත්තුවූ කාන්තාවකි. එනිසා මුහම්මදු (සල්) තුමා සමග විවාහවී තව ජීවිතයෙහි

පිවිසීමට ඇය අදහස් කළාය. මේ ගැන එතුමාගේ කැමැත්ත ලබාගැනීම සඳහා තමාගේ ඥාති කාන්තාවක් එතුමා වෙත යැවූවාය. එවිට එතුමා විසිපස් වියට පත්ව සිටියේය. එම කාන්තාව කදිපා විවාහ කිරීම සඳහා එතුමාගේ කැමැත්ත පැතුටාය. එයට එතුමා එකඟවිය. එනිසා විවාහය සිදුවිය. ඔවුන් දෙන්නා භාග්‍ය වත්තයන් වූහ. නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා කදිපාගේ දේපළ පිළිබඳ කාර්යයන් පාලනය කරන්නට විය. මේ සඳහා තම ශක්තිය හා අවධානය යොමු කළේය. කදිපා අබණ්ඩව ගැබ්වී දරුවන් ප්‍රසූත කළාය. ඇයට මෙසෙනබ්, රුකයිසා, උම්මු කුල්සුම් හා ෆාතිමා යන ගැහැනු දරුවන්ද, කාසිම් හා අබ්දුල්ලාහ් යන පිරිමි දරුවන්ද සිටීහ. පිරිමි දරුවන් කුඩා අවදියේ අත්තුවූහ.

නබිත්වයට පත්වීම

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා තමාට වයස හතළිහ (40) ශතාවත අවධියේ මක්කාවට සම්පයෙන් පිහිටා ඇති හිරා නම්වූ කඳු ගුහාවේ තනියමින් හා අසමානයෙන් සිටීමටද එහි රෑ හා දහවල් කාලය ගතකිරීමටද විය. එතුමා හතළිස්වන වියට පත්වූ සමයේ රමලාන් මාසයේ විසි එක්වන (21) දින රාත්‍රී කාලයේ හිරා ගුහාවේ එතුමා සිටී අවස්ථාවේ දේව දූත පිබ්රිල් (අලෙ) තුමා පැමිණ ‘පාරායනා කරන්න’ යනුවෙන් පැවැසීය. එතුමා ‘මා පාරායනා කිරීමට නොදනිමි’ යනුවෙන් කීය. මෙසේ පිබ්රිල් (අලෙ) තුමා දෙවැනි හා තෙවැනි වතාවන්ද පාරායනා කරන මෙන් පැවැසීය. තෙවැනි වතාවේදී එතුමා නබි තුමාට...

﴿إقرأ باسم ربك الذي خلق، خلق الإنسان من علق، اقرأ وربك

الأكرم، الذي علم بالقلم، علم الإنسان ما لم يعلم﴾ (العلق: 1-5)

‘සියලු දේ මැවූ මඟ දෙවියාගේ නාමයෙන් පාරායනා කරනු, මහා අලක් යන ස්ථාවරයේ සිට මිනිසා මැව්වේය. පාරායනා කරනු, මඟගේ දෙවියා මහත් ධනවත්තයෙකි. මහා පැනය මගින් මිනිසාට නොදන්නා සැමදේ ඉගෙන්නුවේය.’ (96:1-5) යනුවෙන් (පාරායනා කරන මෙන්) පැවසීය. පසු ඵතුමා ඵතෑත් සිට ආපසු පිටත්ව ගියේය. මුහම්මද (සල්) තුමාට ඵහි රැඳී සිටීමට නොහැකිවිය. ඵනිසා වැවුලන සිතින් තම නිවෙසට හැරී කදිපා වෙතට පැමිණ මාව පොරවන්න, මාව පොරවන්න යනුවෙන් පැවසීය. බිය යන තෙක් ඵතුමාව පොරවා තැබුවේය. ඵතුමා තමාට සිදුවූ දේ ගැන කදිපාට පැහැදිලිකර, තමා තම ජීවිතය ගැනද බියවන බව පැවසීය. ඵවිට කදිපා ‘එසේ නොව, අල්ලාහ් මත දිවුරා කියමි, අල්ලාහ් මඟතුමාට කිසි දිනක නින්දා නොකරන්නේය. නියත වශයෙන්ම මඟතුමා ඥාතීන් සමග ඵක්ව සිටින්නේය අසිරුතාවයන් ඉවසන්නේය. තැනි බැරි අයට උපයා දෙන්නේය. අමුත්තන් සළකන්නේය. යථාර්තයෙන් දුෂ් කරතාවයට ලක්වුවන්ට උපකාර කරන්නේය.

දින කීපයකින් පසු ඵතුමා අඳහිම අබණ්ඩව කරගෙන යාම සඳහා හා රමලාත් මාසයේ ඉතිරි දිනයන් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා හිරා ගුහාව කරා තැවත ගියේය. එම මාසය අවසන්වූ විට මක්කාව යාම සඳහා හිරාවේ සිට බැසීය. ‘ඛතාල් වාදී’ නමැති ස්ථානය ගොවු විට දේවදුත පිබිරිල් (අලෙල) තුමා අහසය හා පොළොව අතර සිංහාසනයක මත අසුන් ගනිමින් තඤ්ඤාමය වෙත පැමිණිය. පසු පහත සඳහන් අල්ලාහ්ගේ වැකිය පහළ විය.

﴿يَا أَيُّهَا الْمَدْنِيُّ، قُمْ فَأَنْذِرْ، وَرَبُّكَ فَكْبَرُ، وَثِيَابُكَ فَطَهِّرْ، وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾

(المද්ර: 1-5)

(පොරොත්තයකින්) පොරවමින් සිටින්නානෙහි, ඔබ තැනට මිනිසුන්ට) අවවාද කරනු. තවද ඔබ දෙවියාව ආඩම්බර කරනු. තවද ඔබ අඳුම් පැළඳුම් පවිත්‍රව තබා ගනු. තවද අපවිත්‍රකම පිළිකුල් කරනු. (74:1-5) පසුව අඛණ්ඩව අල්ලාහ්ගේ වහි (පණිවුඩය) පහළවිය.

තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා, තම කැඳවීම ආරම්භ කළ විගස එම විශ්වාසනීය කැඳවීම එතුමාගේ ශ්‍රෝෂ්ඨවූ බිරිඳ පිළිගත් අතර, ඈය අල්ලාහ් තආලාගේ ඒකත්වය හා තම ගෞරවණීය සැමියාගේ තනිත්වය සඳහා සාක්ෂි දැරීය. ඈය ප්‍රථමයෙන් ඉස්ලාමය වැළඳගත් තැනැත්තිය වූවාය. තම මව හා සියාගෙන් පසු තමාට රුකවරණය දී තමාව ඇතිකළ ලොකු තාත්තා අබු තාලිබ්ට ප්‍රති උපකාරයක් කිරීම සඳහා තනිතුමා ඔහුගේ පුත්‍රයෙක්වූ අලී තමා වෙත රඳවා ගෙන තම රුකවරණයේ ඇතිකිරීමටත්, ඔහු වෙනුවෙන් වියදම් කරන්නටත් විය. මෙම සමයේ අලීද සිත් පැහැදිලිවී විශ්වාස කළේය. පසු කදිපාගේ වහලෙක් වූ සෙයිද් බිත් හාරිදාද මවුන් සේ විශ්වාස කළේය. තනි (සල්) තුමා තම හිත මිත්‍රයාවූ අබුබකර් (රලී) තුමාට මේ ගැන දැන් විය. ඔහු කිසිදු කලබලයෙකින් තොරව විශ්වාස කර සත්‍ය කළේය.

කැඳවීමේ කාර්යය රහසිගතව පැවැතීය. රහසිගතව යනු වෙන් හඳින්නන්ගේ තනිතුමාගේ මිත්‍රයන්, එතුමා පිළිපදින්නන් හා එතුමාගේ කැඳවීමෙන් ඉස්ලාමය වැළඳගන්නන් රහසිගතව රුස්වන ස්ථානයේ කැඳවීමකි. නියත වශයෙන්ම අධික පිරිස් එතුමාව විශ්වාස කළහ. නමුත්, ඔවුහු තම ඉස්ලාමය ගැන බිය වන්නට වූහ. මක්නිසාදයත්, ඔවුන්ගෙන් කෙනෙකුගේ කාර්ය ප්‍රසිද්ධ වෙන්නේද ඔහු ඉස්ලාමයෙන් පිටමත් කිරීම සඳහා

කුරෙරුන් කාගිරිවරුන්ගේ විවිධාකාර වේදනාවන්ට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකි නිසාය.

ප්‍රසිද්ධ කැඳවීම

තනි මුහම්මද (සල්) තුමා වසර තුනක කාලයක් පොද්ගලික කැඳවීමෙහි යෙදීමෙන් පසු අල්ලාහ්

(فاصدع بما تؤمر وأعرض عن المشركين) (الحج- ٩٤)

‘එබැවින් ඔබට අණකර ඇති දේ මවුන්ට ප්‍රසිද්ධියෙන් පවසනු. (වැළුම් පිදුම්හි) හවුල් කරන්නන් ප්‍රතික්ෂේප කරනු. (15:94) යන වැකිය පහළ කළේය.

දිනක් තනි මුහම්මද (සල්) තුමා සභා කඳුවේ සිට කුරෙරුන් වරුන් කැඳවීය. එහි විශාල පිරිසක් රැස්වූහ. මවුන් අතර අල්ලාහ්ට හා ඔහුගේ දූතයා වූ තනිතුමාට කුරෙරුන්වරුන්ගෙන් තද විරෝධයාවූ තම ලොකු තාත්තා අබු ජේල්ද පැමිණ සිටී යේය. රැස්ව සිටින කුරෙරුන්වරුන් අමතා තනිතුමා ‘මෙම කන්දට පිටු පස ඔබලා විනාශ කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් විරෝධීන් රැඳී සිටින බව මා පවසන්නේ නම් එය ඔබලා පිළිගන්නේද?’ යනුවෙන් මවුන්ගෙන් ඇසීය. මවුහු ‘අප ඔබගෙන් සත්‍යතාවය හා විශ්වාසය හැර අන්කිසි දෙයක් නොදිවින්නෙමු’. යනුවෙන් කීහ. පසුව තනිතුමා ‘ඔබලාට දැඩි වේදනාවක් ඇති බව මා අවවාද කරමි. යනුවෙන් පවසා මවුන් අතර ඇති පිළිම වැළුම අතහැර (වැළුම් පිදුම් සඳහා) අල්ලාහ් තආලා කරා කැඳවීමට ආරම්භ කළේය. ජනතාව අතර සිටි අබු ලහබ් වහාම නැගිට ‘ඔබට විනාශය ඇතිවේවා. මේ සඳහාද අපිව රැස්කළේ?’ යනුවෙන්

පැවැසිය. එවිට අල්ලාහ් නආලා මසද් නමැති පහන සඳහන් (කුරාන්) පරිච්ඡේදය පහළ කළේය.

﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ، مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ، سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ

لَهَبٍ، وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ، فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ﴾ (المسد: 1-5)

අබුලහබ්ගේ දෑත් විතාග වෙවා. මහුද විතාග වෙවා. මහුගේ දේපල හා මහු ඉපැයූ දේද මහුට පල නොවීය. මහු සිසුයෙන් දැල්වෙන ගින්නෙහි පිවිසේ. තවද දර උසුලන මහුගේ බිරිඳද ගින්නෙහි පිවිසේ. ඇයගේ බෙල්ලහි ඇඹරුණු ඉඳි ලණු තමා (තිබේ). (එයින් එයද විතාගයට පත්වේ.) (111:1-5)

නබිතුමා කැඳවීමේ කටයුතුහි තිරතවී සිටි අතර, මිනිසුන් රැස්වන ස්ථානවල එය ප්‍රසිද්ධ කිරීමටද මවුත් ඉස්ලාම් කරා කැඳවීමටද පටන් ගත්තේය. කා:බාවහි එතුමා තැමදුම ඉටු කළේය. මුස්ලිම්වරුන්ට කාෆිර්වරුන්ගේ හිරිහැරය අධිකවිය. යාසිර්, (මහුගේ බිරිඳ) සුමෙයියා හා මවුත්ගේ පුත්‍රයා අම්මාර් යන්නන්ට සිදුවූ දේ නිදසුනකි. මහුගේ දෙමාපියන් ඡහිද්වරුන් (පරිත්‍යාග ශීලීන්) සේ දිවි පිදුහ. සුමෙයියා ඉස්ලාම් වෙතුවෙන් ප්‍රථමයෙන් දිවි පිදු කාන්තාවකි. මෙය සිදුවූයේ ඉස්ලාමය වැළඳගත් හේතුව නිසාය. තවද, බිලාල් බිත් රිබාන් අල් හබෂී (රලි) ද උමයියා බිත් ගලෆ් හා අබුජ්හල් යන අයගේ වෙද නාවට ලක්විය.

බිලාල් (රලි) අබුබකර් (රලි) තුමා මාර්ගයෙන් ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ ගත්තේය. මහුගේ හාම්පුතා වූ උමයියා බිත් ගලෆ් මේ බව දැනගත් විගස ඉස්ලාම් ධර්මය අත හැරීම සඳහා විවිධ ආකාරයෙන් වෙදනාවට ලක් කළේය. නමුත් බිලාල් (රලි)

ඔහුගේ ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කොට ඉස්ලාමය ස්ථිරව වැළඳ ගත්තේය. උමය්‍යා ඔහුව අල්ලා දමිවැලින් බැඳ, මක්කා වට පිට ගෙනවිත් දැඩි උෂ්ණයෙන් යුත් වැලි (ගොඩ) මත තබා, ඔහුගේ පපුව මත ලොකු ගලක් තබා ඔහුද ඔහුගේ යහලුවන්ද කෲර ලෙස කපයෙන් පහර දුන්හ. නමුත් බිලාල් අහද් අහද් (අල්ලාහ් කෙනෙකි, අල්ලාහ් කෙනෙකි) මෙන් පවසමින් සිටියේය. මෙම අවස්ථාවේ අබ්බකර් (රලි) තුමා එතැනින් පසුකර යන්නට විය. එබැවින් අබ්බකර් උමය්‍යාගෙන් ඔහුව මිළදී ගෙන අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙහි තිදහස් කළේය.

මෙවැනි අපරාධ සිදුවීම් වැළකවීමේ උපායක් වශයෙන් තබ්තුමා ඔවුන්ගේ ඉස්ලාමය ප්‍රසිද්ධ කිරීම තහනම් කළාය. ඔවුන් රහස්ව රැස්කළේ මෙනිසාය. මක්නිසාදයත්, ඔවුන් ප්‍රසිද්ධව රැස්කළේද, මුෂරික්වරුන් ඔවුන් යහමග යාම හා ධර්මය ඉගෙනගැනීම වළක්වෙහි යන්නෙහි කිසිදු සැකයක් නොමැත. යම් විට මෙය දෙපිරිස් අතර ගැටුම්ද ඇති කළ හැක. මෙම ගැටුම් මුස්ලිම්වරුන්ගේ සුළු ප්‍රමාණය හා ශක්තිය නිසා ඔවුන්ට විනාශයක් ගෙනදිය හැක. එනිසා සැඟවී කිරීම උපායයෙකි. තබ් (සල්) තුමා කුරෙෂ් කාගිරිවරුන්ගේ හිරිහැරයන් ඉවසා ගෙන මුෂරික්වරුන් අතර කැඳවීමේ හා අඳහිමේ කාර්ය ප්‍රසිද්ධියෙන් කළාය.

අබ්සිනියාවට හිජ්රත් යාම

තම ඉස්ලාමය ඵලිකරන මුස්ලිම්වරුන්ට විශේෂයෙන්, ඔවුන් ගෙන් අසරණයන්ට මුෂරික්වරුන් නොකඩවා හිරිහැර කරමින් සිටියදී, අබ්සිනියාවේ නජ්ජාෂි රජතුමා වෙත ඔහුගේ රුකවරණය පතා පලා යන ලෙස තබ් මුහම්මද් (සල්) තුමා තම අනුගාමික

යන්නෙන් ඉල්ලා සිටියේය. මුස්ලිම් වරුන්ගෙන් වැඩි පිරිසක් තමන්ට හා තම පවුලේ අයට කුරෙෂිවරුන් ගැන (හිරිහැර කෞර්දැයි) බියට පත්ව සිටින. මෙය තඛත්වයේ පස්වැනි වසරේ දීය. එනිසා මුස්ලිම්වරුන් 70 දෙනෙක් පමණ තම පවුල් සමග පලා යාමට පිටත්වූහ. ඔවුන් අතර උස්මාත් බිත් අෆ්වාන් (රලි) ද ඔහුගේ බිරිඳවන නබිතුමාගේ දියණියවූ රුකයිසාද සිටියහ. මුස්ලිම්වරුන් අබිසිනියාවේ නැවතීම වළක් වැලීමට කුරෙෂි වරුන් කුමන්ත්‍රණය කළහ.

කුරෙෂිවරුන් අබිසිනියාවේ රජතුමාට තැගිඹෝග යවමින් පලාගිය මෙම අය තමන් වෙතට භාරදෙන මෙන් ඉල්ලීමක් කළ අතර, මොවුන් ර්සා නබිතුමාට හා එතුමාගේ මවට බැණ දොස් පවරන බවද රජතුමාට දැනුම් දුන්හ. මේ ගැන නජ්ජාෂි ඔවුන්ගෙන් විමසිය, ඔවුහු ඉස්ලාම් ධර්මය ර්සා නබිතුමා ගැන පවසන කරුණු හා සත්‍යය ඔහුට පැහැදිලි කළහ. එහෙයින් ඔහු ඔවුන් ආරක්ෂා කළේය. ඔවුන් කුරෙෂිවරුන්ට භාරදීම ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

මෙම වසරේ දිනක් නබිතුමා කා:බා (හරම් ෂරීෆ්) වෙත ගියේය. එහි අධික කුරෙෂිවරුන් රැස්ව සිටින. නබිතුමා ඔවුන් අතර සිටී, බලාපොරොත්තු නොවන පරිදි (سورة النجم) සූරා නජ්ම් යන පරිච්ඡේදය පාරායනා කිරීමට පටන් ගත්තේය. මෙම කාෆිර්වරුන් මින් පෙර අල්ලාහ්ගේ වැකියන් නොඅසා සිටින. කුමක්නිසාදයත්, ඔවුන් තඛි මුහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් කිසිවෙක් කණ්දී නොඇසීමට ඔවුහු අතර ගිවිසගෙන සිටින. නමුත් මෙම කුරාන් පරිච්ඡේදය පාරායනා කළවිට ආකර්ශණීය මෙම දේව වැකියන්ට ඔවුන්ගේ කණ් යොමුවිය. ඔවුන් සැම දෙනා තම තෙත් යොමා එය සවන්දීමට වූහ. ඔවුන්ගේ සිතෙහි

එය හැර අන්කිසි දෙයක් නොහැඟිය. මුහම්මද් (සල්) තුමා {إِسْلَامًا لِلَّهِ وَعَبَادًا} ‘අල්ලාහ්ට සුපුදු (හිස නැමීම) කරන්න. මහුටම වැදුම් පිදුම් කරන්න.’ යන වැකිය තෙක් පාරායනා කර හිස නැමී සුපුදු කළේය. ඔවුන් කිසි කෙනෙකුට සිත් මෙල්ල නොවී ඔවුන්ද සුපුදු කරන්නට වූහ. මෙහි සහභාගි නොවූ මුෂරික්වරුන් සෑම මාර්ගයෙන්ම සුපුදු කළ අයට දෝශා රෝපනය කළහ. මෙම අවස්ථාවේ ඔවුන් තනිතුමා ගැන අසත්‍යයන් කතා කළහ. ඔවුන් තනිතුමා තමන්ගේ පිළිමයන් ප්‍රශංසා කළ බවද එම පිළිමයන්ගේ නිර්දේශයන් පිළිගැනෙන බව එතුමා පාවැසූ බවද කීහ. ඔවුහු, සුපුදු කළ අය එයින් වළක්වා ලීම සඳහා මෙසේ දෝශාරෝපනය කළහ.

උමර් (රලි) ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීම

උමර් බිත් කත්තාබ් (රලි) තුමා ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ ගැනීම මුස්ලිම්වරුන්ට උපකාරයක් ලෙස පැවැතිය. තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා මහුට ආරුක් යනුවෙන් නම් කළේය. කුමක්නිසාදයත්, අල්ලාහ් තආලා මහු විසින් සත්‍යය හා අසත්‍යය වෙන් කළේය. ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ දින කිපයෙන් පසු දිනක් උමර් (රලි), තනිතුමාගෙන්, තනිතුමාණී, අපි සත්‍යයේ නොසිටින්නේද? යනුවෙන් ඇසීය. එයට තනිතුමා එසේ නොවේ අපි සත්‍යයයේම සිටින්නෙමු යනුවෙන් පැවැසීය. එසේනම් ඇයි අපි මෙය සඟවා සිටින්නේ? යනුවෙන් උමර් (රලි) නැවත ඇසීය. මුහම්මද් (සල්) තුමා අර්කම් (රලි) ගේ නිවසේ තමා සමග සිටි මුස්ලිම්වරුන් ගෙන් හම්සා බිත් අබ්දුල් මුත්තලිබ් යටතේ පිරිසක්ද, උමර් බිත් කත්තාබ් යටතේ පිරිසක්ද වන පරිදි කොටස්කර, ඔවුන් සමග කැඳවීම් මාර්ගයේ තම ශක්තිය උපුටා පෙන්නුම් කිරීම

හා එම කැඳවීම ප්‍රසිද්ධ කිරීම සඳහා මක්කා මාර්ගයන් කරා පිටත්විය.

කැඳවීමේ කටයුත්ත හෙළාදැකීමේ කාර්යයෙහි කුරෙහි වරුන් විවිධ ක්‍රමයන් උපයෝගී කළහ. වෙදනාවන්, අක්‍රමික තාවන්, අපරාධයන් හා චාටු (ආශා) කථාවන් කළහ. නමුත්, මේ සියල්ල ඔවුන් ඉස්ලාම් ධර්මයේ නිරතවීමට හා මුස්ලිම් වරුන් අධිකවීමට හේතුවිය. මෙම අවස්ථාවේ ඔවුහු තව ක්‍රියා මාර්ගයක් සඳහා සැලසුම් කළහ. මුස්ලිම්වරුන් හා බණ්ඩු භාෂිම් වරුන් සමග සම්බන්ධතාවයන් සහමුලින්ම අත්හිටුවිය යුතුයි. මුස්ලිම්වරුන් සමග වෙළඳ කටයුතුවල යෙදීම, විවාහ කිරීම, උපකාර කිරීම හා ආශ්‍රය කිරීම යනාදියත් නොපැවැත්විය යුතුයි. යනුවෙන් පත්‍රයක ලියා එහි සැම දෙනාම අත්සන් කර එය කා:ලා බිත්තියේ එල්ලා තැබූහ. මුස්ලිම්වරුන් මක්කාවෙන් පිටත්ව මිඅබු අබුතාලිබ් යන ප්‍රජාතය කරා යාමට සිදුවිය. එහිදී මුස්ලිම්වරුන් දුෂ්කර වෙදනාවන්ට ලක්වූහ. කුස ගින්නටද, අධික පීඩනයටද ඔවුන්ට මුහුණ පෑමට සිදුවිය. ඔවුන්ගෙන් ගස්නිවන්තයන් තම සම්පත්වලින් වියදම් කළහ. කදිජා (රලි) තමාගේ සම්පත් සියල්ල වියදම් කළාය. ඔවුන් අතර රෝග පැතිරීය. පිරිසක් මෙමගින් මැරුම් දකින තරමට පත්වූහ. නමුත් ඔවුන් ස්ථිරයෙන් හා ඉවසීමෙන් සිටිහ. ඔවුන්ගෙන් කිසියම් කෙනෙක් හෝ ආගම අතහැර නොගියහ. මෙසේම වසර තුනක් පීඩනයෙන් ගත තළහ.

පසු බණ්ඩු භාෂිම්වරුන් සමග කිට්ටුම නැකම් පවත්වන කුරෙහිවරුන්ගෙන් වැදගත් පිරිසක් පත්‍රයෙහි කරැණු නිශ්චල කරලීමටද ඒ බව ජනතාවට දැනුම් දීමටද ඉදිරිපත්වූහ. එම පත්‍රය (කා:ලා බිත්තියෙන් ගලවා) පිට ගෙනවිට එහි බිස්මික

(අ)ල්ලාහුම්ම (ﷻ) ‘අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් ආරම්භ කරමි’ යන සුළු කොටස හැර අන් සියල්ල වෙයන් විසින් විනාශකර ඇති බව පෙනේ. මෙම අවහිරයන් අවසන් වීමෙන් පසු මුස්ලිම්වරුන් හා බණ්ණ භාෂිම්වරුන් මක්කාවට ආපසු පැමිණියහ. නමුත් කුරෙෂ්වරුන් මුස්ලිම්වරුන්ට විරුද්ධවීමේ ස්ථාවරයේ තිරතව සිටිහ.

ශෝක වසර

අබුතාලිබ්ගේ ශරීරය පුරාම රෝගය පැතිරෙන්නට විය. ඔහු ඇතිරිල්ලෙහි (ඇඳෙහි) තිරතවන්නට විය. ඔහු මරණ (සක්රාත්) වේදනාවට ලක්වී සිටී අතර, මිය යාමට පෙර ඔහු ‘ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ්’ (වඳුම් පිදුම් කිරීමට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු නොමැත) යන වැකිය කීමේ අපේක්ෂාවෙන් තනි මුහම්මදු (සල්) තුමා ඔහුගේ සිරස අසලෙහි සිටියේය. නමුත්, ඔහු සමග සිටින ඔහුගේ අයහපත් මිත්‍රයන් හා ඔවුන්ගේ නායකයවූ අබු ජ්හ්ල්ද එය වළක්වමින් හා ‘මබ පියානන්ගේ හා මුතුන් මිත්තන්ගේ ආගම අත නොඅරිනු’ යනුවෙන් ඔහුට පවසමින් සිටිහ. එනිසා ඔහු ෂිර්කයේම (අල්ලාහ්ට හවුල් කරන මගෙහි) අත්ත්‍රාවිය. ඔහු ඉස්ලාම් ධර්මය නොවැළඳ මරණයට පත්වීම තනි මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ ශෝකය දෙගුණයක් වීමට හේතුවිය. අබුතාලිබ් අත්ත්‍රාවී මාස දෙකක් ළගාවන සමයේ තනිතූමාගේ බිරිඳවූ කදිජා (රලි) තුමියද අත්ත්‍රාවිය. මේ හේතුවෙන් තනිතූමා ඉමහත් ශෝකයට පත්විය. තම ලොකු පියාවූ අබුතාලිබ්ගේ හා තම බිරිඳවූ කදිජා (රලි) තුමියගේ විශෝවෙන් පසු තනිතූමාට තම සමාජයෙන් හිරහැර හා පිඩා වන් අධිකවන්නට විය. (මෙම මරණ සිදුවීමෙන් තනි මුහම්මදු

(සල්) තුමා අධික ශෝකයට පත් බැවින් මෙම වසර ආමුල් භුක්ත් (ශෝක වසර) යනුවෙන් හැඳින්විය.)

නායිග් ගමන

මුස්ලිම්වරුන්ට කුරෙෂ්වරුන්ගේ හිරිහැරයත්, අක්‍රමිකතාවත්, අපරාධයත්, හා නින්දාවත් නොකඩවා සිදුවන. කුරෙෂ් වරුන් යහමගට යොමු කිරීම පිළිබඳව තනිතුමා වෙහෙසට පත්ව සිටියේය. නායිග් වැසියන්ට අල්ලාහ් යහමග පෙන්විය හැක යන අදහසින් නායිග් ගැන තනිතුමා සිතන්නට විය. නායිග් කරා ගමන් කිරීම අපහසු කරුණකි. මක්නිසාදයත්, නායිග් නගරයට යන මග වටා විශාල කඳු තිබීම නිසා එම මගෙහි ගමන් කිරීම දුෂ්කර කාර්යයෙකි. නමුත් අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙහි සෑම පහසුවිය හැක. එනමුත් නායිග් වැසියන් එතුමා පහත් අන්දමින් නින්දාකර පලා එවූහ. ඔවුන් කුඩා ළමයින් උසිගැන්වූහ. ඔවුන් තනිතුමාගේ විලිඹ දෙකෙහිම රුධිරය එන තෙක් ගල් ගැසූහ.

එනිසා තනිතුමා මේ සියල්ල ඉවසාගෙන අධික ශෝකයට පත්වී මක්කාව කරා ආපසු පැමිණෙන්නට විය. මෙම අවස්ථාවේ දේවදූත පිබිරිල් (අලෙ) තුමා කඳු සඳහා නියමවූ මලක් (දේව දූත) වරයා සමග පැමිණ තනිතුමාව කැඳවා ‘මබ කැමැති දේ අණ කිරීම සඳහා අල්ලාහ් තආලා මබ වෙත කඳු සඳහා නියමවූ මලක්වරයා එවා ඇත්’ යනුවෙන් පැවැසීය. එවිට කඳු සඳහා නියමවූ මලක්වරයා ‘මුහම්මද් තුමණි, මබ කැමැති වන්නේනම්, මක්කාව වටකර ඇති මෙම (මක්කාව පිරිවරා ඇති) කඳු දෙක මගින් මා ඔවුන් විනාශ කරන්නම්.’ යනුවෙන් තනිතුමාගෙන් ඇසීය. එවිට තනිතුමා ‘නමුත්, අල්ලාහ් තආලා ඔවුන් මගින්

මීරික් (හවුල්) නොකර, එකම අල්ලාහ්ට වැදූම් පිදුම් කරන පරම් පරාවක් බිහි කිරීම මා අපේක්ෂා කරමි' යනු වෙන් පැවැසිය.

මුෂ්රික්වරුන් තනිතූමාගෙන් ආශ්වරාය ක්‍රියාවන් පෙන්වන මෙන් තර්ක කරමින් සිටියා පමණක් නොව, එය වරින්වරද අසන්නට වූහ. වරක් ඔවුන් වන්දුයාව දෙකට පළා පෙන්වන මෙන් ඉල්ලා සිටිහ. තනිතූමා මේ ගැන අල්ලාහ්ගෙන් ඇසීය. එවිට ඔවුන් වන්දුයා දෙකට පැළී තිබීම දිවිහ. කුරෙෂ්වරුන් මෙම ආශ්වරාය සිද්ධිය දිරිස වෙලාවන් දුටුවමින් සිටී නමුත් ඔවුන් විශ්වාස නොකළහ. එනමුත් ඔවුන් 'මුහම්මද අපට හුණියම් කළේය.' යනුවෙන් කීහ. එවිට පුද්ගලයෙක් 'මහු මබලාට හුණියම් කළාට මිනිසුන් සෑම දෙනාට හුණියම් කිරීමට මහුට ශක්තියක් නොමැත. එනිසා (වෙළඳ කටයුතුවෙහි පැමිණෙන) මගීන්ගෙන් විමසා බලන්න. යනුවෙන් කීවේය. එවිට මගීන් පැමිණියහ. ඔවුන්ගෙන් මේ ගැන විමසූහ. ඔවුහු 'එසේ මයි. නියතවශයෙන්ම අපිද එය දුටුවෙමු.' යනුවෙන් පැවසූහ. නමුත් කුරෙෂ්වරුන් (මෙය දැන සිටී අතර,) ඔවුන්ගේ කුෆර් (ප්‍රතික්ෂේප කිරීම) හි හිතුවත්කාරකමින් නිරතව සිටිහ. මෙම හඳු පැළීමේ සිද්ධිය මීට වඩා ඉමහත් ආශ්වරාය සිද්ධියක් සඳහා පසුබිමක්විය. එය අල් ඉස්රා හා අල් මිරාජ් යන්නේය.

ඉස්රා හා මිරාජ්

තනි මුහම්මද (සල්) තුමා තායිෆ් සිට ආපසු පැමිණීමෙන් පසු එහිදී එතුමාට සිදුවූ දේද, අබුතාලිබ් හා කදිෂා (රලි) අන්ත්‍රාවීමද, එයින් පසු සිදුවූ කුරෙෂ්වරුන්ගේ දුෂ්කර හිරහැරයන්ද තනි තුමාගේ සිතෙහි අධික ශෝකයන් ඇති කළේය. එම අවස්ථාවේ තනිතූමාට අල්ලාහ් තආලාගේ සැනසුම ලැබෙන්නට විය.

තනිත්වයේ දසවන වසර රජ්‍යේ මස විසිහත්වන දින රාත්‍රියේ, තනි මුහම්මද් (සල්) තූමා තිත්දෙහි පසුවෙමින් සිටියේදී දේව දූත පිබිටිල් (අලෙල) තූමා ‘බුරාක්’ ද රැගෙන තනිතූමා වෙත පැමිණිය. බුරාක් යනු අකුණක් සේ වෙගයෙන් ගමන් කරන පිහාටු දෙකකින් යුත් අශ්වයාට සමාන සතෙකි. එය මත තනි (සල්) තූමා අසුන් කරවාගෙන පලස්නිතයේ පිහිටා ඇති බයිතුල් මුකද්දස් තමාහි දේවස්ථනය වෙත පැමිණිය. පසු එතැන් සිට එතුමා අහසට (මී:රාජ්හි) උස්සා ගෙන ගියේය. එහි එතුමා තම දෙවියාගේ මහා සාධකයන් (ආධාරයන්) දිටීය. අහසේදී පස්වෙල තැමදුම එතුමාට අනිවාර්යවිය. එම රාත්‍රියේම තනි මුහම්මද් (සල්) තූමා පැහැදිලි සිතින් හා දැඩි ස්ථිරයෙන් මක්කාව කරා පැමිණිය.

පසු දින එළිවීමත් සමගම තනිතූමා කා:බාවට ගොස් තමාට සිදුවූ දේ ගැන මිනිසුන්ට පැහැදිලි කළේය. එවිට කාගිරිවරුන් එතුමාව අසත්‍ය කිරීමටත් විහිළු කිරීමටත් පටන් ගත්හ. පසු එහි සිටි පිරිසක් එතුමාව අධෛර්‍යමත් කිරීම සඳහා බයිතුල් මුකද්දස් දේවස්ථනය ගැන තමන්ට වර්ණනා කරන මෙන් එතුමාගෙන් ඇසීය. තනිතූමා ඔවුන්ට ඒ ගැන විකටික වර්ණනා කරන්නට විය. මෙයින් මුෂ්රික්වරුන් සැහිමට පත් නොවූහ. නමුත් ඔවුන් ‘අපිට වෙනත් සාධකයන් අවශ්‍යයයි’ යනුවෙන් කීහ. එබැවින් තනි මුහම්මද් (සල්) තූමා, මක්කා දිසාවෙන් සිට පැමිණෙන කණ්ඩායමක් අතර මගදී තමාට මුණ ගැසුනු බව පවසා ඔවුන්ගේ ලක්ෂණයන්ද ඔවුන් සතු ඔටුවන් ගේ සංඛ්‍යාවද ඔවුන් පැමිණ වෙලාවද පැහැදිලි කළේය. තනි තූමා සත්‍ය පැවැසුවද කාගිරිවරුන් එතුමාව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙනිද, මුරණ්ඩු කිරීමෙනිද, සත්‍ය නොකිරීමෙනිද තීරණවී සිටින. මෙම

(ඉස්රා) ගමන ගියදා උදේ දේව දූත පිබිරිල් (අලෙල) තුමා පැමිණ තනි මුහම්මද් (සල්) තුමාට පස්වෙල සලාතය (නැමදුම) ඉටුකිරීමේ ක්‍රමය හා එහි වෙලාවන් ගැන ඉගෙන්වීය. මින් පෙර සලාතය උදේ හා සවස රකෘත් දෙකක් බැගින් පමණක් තිබින.

කුරෙෂ්වරුන් සත්‍යයට විරුද්ධවීමෙහි නිරතවී සිටි සමයේ තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා මක්කාවට පැමිණෙන මිනිසුන්ට කැඳවීම් කිරීමේ කාර්යයෙහි යෙදී සිටියේය. එතුමා මිනිසුන්ට ගමනේදී හා ඔවුන් නැවැති සිටින ස්ථානවලදී ඉස්ලාම් ධර්මය උපුටා පෙන්වා එය පැහැදිලි කරන්නට විය. එතුමාගේ ලොකු පියෙකු වන අබු ලහබ්ද් තනිතූමා යන නැත් කරා ගොස් එතුමා ගැනද එතුමාගේ කැඳවීම් ගැනද මිනිසුන්ට අවවාද කරමින් සිටියේය. වරක් එතුමා මදිනාවේ සිට පැමිණි පිරිසට කැඳවීම් කළේය. ඔවුහු එය සාවද්‍යතයෙන් අසා සිට එතුමා පිළිගැනීමටත් එතුමා විශ්වාස කිරීමටත් එකඟවූහ. මදිනා වැසියන් ඉතා සම්පයෙන් තනි වරයෙකු පැමිණෙන බව යහුදි (යුදෙව්) වරුන්ගෙන් දැන සිටිහ. එනිසා තනිතූමා ඔවුන්ට කැඳවීම් කළ විගස එම තනිතූමා මෙතුමා බව හඳුනා ගෙන ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීමට කඩිනම් වූහ. ඔවුන් ‘මෙම කාර්යයෙහි යහුදිවරුන් තමන්ට වඩා ඉදිරියට නොයායුතුයි’ යනුවෙන් කීහ. ඔවුන් හය දෙනෙකි. දෙවන වසරේ ඔවුන් දොළොස් දෙනෙක් පැමිණ තනිතූමා වෙත රැස්වූහ. එතුමා ඔවුන්ට ඉස්ලාම් ධර්මය ඉගැන්වීය. ඔවුහු මදිනාවට ආපසු යන විට කුර්ආනය ඔවුන්ට ඉගැන්වීම සඳහා හා ඉස්ලාම් ධර්මයේ නීති රීති පැහැදිලි කිරීම සඳහා මුස්අබ් බින් උමෙර් යන අය ඔවුන් සමග යැවූවේය. මදිනා වැසියන් අතර ප්‍රයෝජනයක් ඇති

කිරීමට මුස්අබ්බ් බිත් උමෙර්ට හැකිවිය. ඔහු වසරකින් පසු මක්කාවට ආපසු පැමිණිවිට ඔහු සමග මිදිනා වැසියන් පිරිමින් හැත්තෑ දෙන්නෙක්ද ස්ත්‍රීන් දෙන්නෙක්ද සිටීහ. නබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා ඔවුන් රැස්කළේය. ඔවුහු නබ්තුමාගේ (ඉස්ලාම්) ධර්මයට උපකාර කරන බවද, එතුමාගේ අණ පිළිපදින බවද එතුමා සමග ගිවිස ගත්හ. පසු ඔවුහු මිදිනාව කරා ආපසු පිටත්ව ගියහ.

කැඳවීමේ නව මූලස්ථානය

මිදිනාව සත්‍යතාවයටද, සත්‍යවත්තයන්ටද රුකවරණය හා අභය ලබාදෙන ස්ථානයක් වශයෙන් පරිවර්තනය විය. එනිසා මුස්ලිම්වරුන් මිදිනාව කරා හිජ්රත් (පලා) යාමට පටන් ගත්හ. නමුත් කුරෙෂ්වරුන්, මුස්ලිම්වරුන් හිජ්රත් යාම වලක්වාලීමට අධිෂ්ඨානය කළහ. එනිසා සමහර මුහාජිර්වරුන්ට (හිජ්රත් යන්නන්ට) විවිධ වේදනා හා හිරිහැරයන් කරන්නට වූහ. මුස්ලිම්වරුන් කුරෙෂ්වරුන්ට බියවී රහසිගතව හිජ්රත් යන්නට විය. උමර් (රලි) තුමාගේ හිජ්රත් ගමන වීරකමට හා අභියෝගයට සාදකයක් වශයෙන් පැවැතීය. එතුමා තම කඩුව පැළඳ, දුන්න ඉස්සා කාබාව කරා පිටත්ව එහි සක්මන් (වට කිරීම) කළේය. පසු ඔහු මුජ්රික් වරුන්ගෙන් ‘කවරෙකු තම බිරිඳ වැන්දඹු කිරීමට හෝ තම දරුවා අනාථ කිරීමට කැමැති වන්නේද ඔහු මා කරා පැමිණෙන්න. මා හිජ්රත් යන්නෙමි’ යනුවෙන් අභියෝග කරමින් පිටත්විය. එතුමාගේ ගමන වළක්වාලීමට ඔවුන් කිසි කෙතෙකුට ඥානය නොවිය. අබ්බාස් (රලි) තුමා හිජ්රත් යාම සඳහා නබ්තුමාගේ අවසරය පැතීය. එවිට නබ්තුමා ‘ඔබ ඉක්මන් නොවන්න. ඔබට අල්ලාහ් සහයෙක්

ලබාදීමට හැක' යනුවෙන් අඛුබක්රී (රලි) තුමාට පැවැසිය. මෙසේ අධික මුස්ලිම්වරුන් හිජ්රත් ගියහ. මෙය දුටු කුරෙෂි වරුන්ට පිස්සු (උම්මත්තකය වීමට) හැදෙන්නට වූහ.

තඛිතුමාගේ කාර්යයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨකම හා ඵතුමාගේ කැඳවීම ගැන මවුන් බියට පත්වූහ. එනිසා මවුහු මේ ගැන සාකච්ඡා කර තඛිතුමා මරා දැමීමට ඒකමතිකව තීරණය කළහ. අඛු ජන්ලේ 'අපගේ සැම ගෝත්‍රයෙකින්ම ශක්තිමත් තරුණයෙකු බැගින් තෝරා මවුන් අතට කඩු දී, මවුන් මුහම්මද්ව වටකර, එක් මිනිසෙක් කැපූ සේ (සැම දෙනා එකට) කැපිය යුතු බව මා අදහස් කරමි. එවිට එම වරද්ද සැම ගෝත්‍රයන්ටම හිමිවේ. ඊට පසු, මිනිසුන් සියලු දෙනාටම විරුද්ධවීමට බණු හාමිම් වරුන් ශක්ති තොලබති' යනුවෙන් පැවැසිය. මෙම රහස් තීරණය ගැන අල්ලාහ් තම ශ්‍රේෂ්ඨ තඛිතුමාට දැන්වීය. එනිසා තඛිතුමා අඛුබක්රී (රලි) තුමා සමග හිජ්රත් යාමට තීරණය කළාය. තමා, තම නිවසෙහි සිටින බව මිනිසුන් සිතීම සඳහා ජිද්න රාත්‍රියේ තම ස්ථානයේ නිදා ගන්නා ලෙස අලි බිත් අබි තාලිබි (රලි) ගෙන් තඛිතුමා ඉල්ලා සිටියේය. මහුට කිසියම් අවහිරයන් නොසිදුවන බවද දැන්වීය.

කුමන්ත්‍රණකාරයන් පැමිණ තිවෙස වටකරමින් සිට, ඇති රිල්ලෙහි සිටි අලි (රලි) තුමා දකිමින් එය තඛිතුමා බව සිතූහ. එනිසා මවුන් තම තීරණය ඉටුකර ඵතුමා මරා දැමීම සඳහා තඛිතුමා පිටවෙන තෙක් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටිහ. මවුන් වටකර සිටිද්දී තඛිතුමා මවුන්ගේ හිස මත පස් ටිකක් ඉස්සා පිටත්වීය. අල්ලාහ් මවුන්ගේ පෙනීම ඉවත්කළේය. එනිසා මවුහු තඛිතුමා පිටත්වීම නොදිවිහ. තඛිතුමා, අඛුබක්රී (රලි) තුමා සොයා ගියේය. පසු ඵතුමන් දෙදෙනා සැතපුම් පහක දුරක්

ගමන්කර තවර් ගුහාවෙහි සැඟවී සිටින.

කුරෙරුන් තරුණයන් ඉර උදාවන තෙක් එතුමා පිටත්වීම බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින. ඉර උදාවීමෙන් පසු නබිතුමාගේ ඇතිරිල්ලෙහි සිටි අලි (රලි) තුමා නැගිටමින් පැමිණිය. ඔහු ඔවුන්ගේ අතට අභාවය. තබි (සල්) තුමා ගැන ඔවුහු එතුමාගෙන් විමසූහ. ඔහු නබිතුමා ගැන කිසිවක් නොපැවැසීය. එනිසා ඔහුට පහර දෙමින් ඇදගෙන ගියහ. නමුත් එයින් කිසිදු පලක් නොලැබින. පසු කුරෙරුන්වරුන් සෑම තැනැත්තෙකුටම එතුමාව සැවීම සඳහා සොයන්නන් එවූහ. කවරෙකු හෝ එතුමාව පණපිට හෝ අපණපිට ගෙනෙන්නේද ඔහුට ඔවුන් සියයක් දෙන බව පැවැසින. මෙසේ ඔවුන් නබිතුමා සොයාගෙන ගුහා දොරටුවටම ලගාවූහ. ඔවුන්ගෙන් යමෙකු ඇඬී (බිම) බලන්නේද ඔවුන් දෙදෙනා දකින තරමට ලගාවූහ. නබිතුමා පිළිබඳව අබ්බකර් (රලි) තුමාගේ දුක අධිකවිය. එනිසා නබිතුමා අබ්බකර් (රලි) තුමාට ‘අපි දෙන්නෙක් සිටින බවද ඔබ සිතන්නේ? මෙහි තෙවැන්නා ලෙස අල්ලාහ් සිටී. ඔබ කණගාටු නොවන්න. නියත වශයෙන්ම අල්ලාහ් අප සමග සිටින්නේය’ යනුවෙන් කිය. නමුත් ඔවුහු මෙම දෙන්නා නොදිටින. මෙම ගුහාවෙහි දින තුනක් රඳී සිට ඔදිතාව කරා පිටත්වූහ. එය දීර්ඝ මාර්ගයෙකි. ඉරෙහි උෂ්ණයද අධිකයෙන් පැවැතීය. දෙවැනි දින සවස් වරුවේ කුඩාරමක් අසලට ලගාවූහ. එහි උම්මු මැබද් යනුවෙන් හඳුන්වන කාන්තාවක් දුටුහ. ඇයගෙන් ආහාර පානයන් ඉල්ලා සිටින. ඇය වෙත මේවිචලට යා නොහැකි අසරණවූ කෙටිවු, කිරි බිංදුවක් හෝ නොමැති එළවෙක් හැර වෙන කිසිවෙක්වත් ඔවුන් නොදිටින. එහෙයින් නබිතුමා එළුවා ලගට ගොස් කිරි බුරුල්ල අතින් පිරිමැද කිරි දොවන්නට විය. එයින් ලොකු භාජනයකට

කිරි පුරවන්නට විය. එය දුටු උම්මු මැබද් පුද්ගලයෙකුට පත්ව සිටී යේය. පසු පිපාසයෙන් මිදෙන තෙක් ඔවුන් සැමදෙනා එය පානය කළහ. පසු නබ්තුමා දෙවන වරටත් කිරි දොවා භාජනය පුරවා එය උම්මු මැබද්ට භාරදී තම ගමන ආරම්භ කළේය.

මේදිනා වැසියන් මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ පැමිණීම අපේක්ෂා කරමින් සිටින. ඔවුන් සැමදා මේදිනාවේ පිටසිට එතුමාගේ ඒම බලාපොරොත්තුවූහ. නබ්තුමා මේදිනාවට පිවිස දින ඔවුන් සතුටින් ප්‍රශංසාකර පිළිගත්හ. එතුමා මේදිනාවේ සාතුවේ පිහිටි කුලායන ස්ථානයේ බැසීය. එහි දින හතරක් රැඳීසිට ඉස්ලාමිහි ප්‍රථම දේවස්ථානය වන මස්ජිද් කුලා දේවස්ථානයට එහිදී අත්තිවාරම තැබීය. පස්වන දින මේදිනාවට ගියේය. අත්සාර්වරුන් (උපකාර කළ මේදිනා වැසියන්) අධික පිරිස් නබ්තුමා කැඳවා ගෙන යාමටද, තමන්ගේ නිවසෙහි එතුමාට ආගන්තුක සංග්‍රහය කර එමගින් ගෞරවය ලැබීමටද ආශා කළහ. එනිසා ඔවුහු ඔවුන්ගේ කඩ්වාලම අල්ලා ගත්හ. නබ්තුමා ඔවුන්ට ස්තූති පුද කරමින් ‘මෙය අත අරින්න. නියත වශයෙන්ම මෙය අල්ලාහ් ගේ අණට කිකරුවේ.’ යනුවෙන් පැවැසීය. අල්ලාහ් අණ කළ ස්ථානය කරා ගොස් එය දණගැසීය. පසු එය නැගිට මදක් ඇවිදීමෙන් පසු ආපසු පැමිණ පළමු ස්ථානයෙහි දණ ගැසීය. මේ දක්වා නොබැස සිටි නබ්තුමා මෙහිදී බැසීය. මෙම ස්ථානය මස්ජිද් නබව් දේවස්ථානයට අයත් ස්ථානය විය. නබ් තුමා අබු අයිසුබ් අල් අත්සාර්ගේ නිවසෙහි ලැගුම් ගත්තේය. අලි බිත් අබුතාලිබ් නබ්තුමාගෙන් පසු දින තුනක් මක්කාවෙහි රැඳී සිට මේදිනාව කරා පිටත්ව කුලායන ස්ථානයේ නබ්තුමා සමග එක්විය.

මදිනාවේ තනිතුමා

තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා මවුවා දණගැසූ ස්ථානය හිමි කාරයාගෙන් මිළදීගෙන එහි තම මස්පිදය (දේවස්ථානය) ඉදි කළාය. මුහාපිරිත් (එතුමා සමග මක්කා සිට පැමිණ මිත්‍රයන්) හා අන්සාරීන් (උපකාර කළ මදිනා වැසියන්) අතර සහෝදරත්වය ඇති කළාය. සෑම අන්සාරීවරුන්ටම මුහාපිරීවරයෙකු බැගින් සහෝදරකර, මවුන්ගේ සම්පත්වලට කොටස්කරුවන් කළාය. මුහාපිරීවරුන් හා අන්සාරීවරුන් එකට වැඩ කරන්නට පටන් ගත්හ. සහෝදරත්වය මවුන් අතර අධිකවන්නට විය.

කුරෙමිවරුන්ට මදිනා යහුදිවරුන් (යුදෙව) සමග සම්බන්ධ තාවයන් පැවැත්වින. එනිසා මවුන් මුස්ලිම්වරුන් අතර ප්‍රශ්ණ හා බේද ඇතිකිරීමට තැත් කළහ. තවද මවුන් මුස්ලිම්වරුන්ට අවවාද කරමින්ද, මවුන් අවසන්කරන බව තර්ජන කරමින්ද සිටිහ. මෙසේ භාහිරයෙන් හා අභ්‍යන්තරයෙන් මුස්ලිම්වරුන්ට අනතුරු පිරිවරමින් තිබින. සහාබිවරුන් (තනිතුමාගේ අනුගාමි කයන්) ආයුධයෙන් තොරව රැ ගත නොකරන තරමට කාර්ය උග්‍රවිය. මෙම භයානක සමයේ අල්ලාහ් තආලා යුද්ධ කිරීමේ අවසරය පහළ කළේය. එනිසා තනිතුමා විරුද්ධවාදීන්ගේ ගැවසීම මත්තු බැලීම සඳහා සේනාවක් පිළියෙළ කළේය. එසේම මවුන් මුස්ලිම්වරුන් සමග ගිවිසුම්කර නිදහසේ ඉස්ලාම් ධර්මය ප්‍රචාරය කිරීමටද ඒ අනුව ක්‍රියා කිරීමටද කටයුතු සලස්වන තෙක්, මුස්ලිම්වරුන්ගේ ශක්තිය පෙන්නීම මගින් මවුන්ට තම බලය තහවුරු කිරීම සඳහා වෙළඳ ගෝත්‍රයන්ට මගෙහි අවහිර කිරීමට යුදානම් කළේය. මේ වනවිට තනිතුමා සමහර ගෝත්‍රයන් අතර සුහද ගිවිසුම්ද කර සිටියේය.

බද්දේ යුද්ධය

නඛි මුහම්මද (සල්) තුමා, කුරෙෂි වරුන්ගේ වෙළඳ කණ්ඩායමක් මගෙහි බාධා කිරීමට තීරණය කළේය. එනිසා එතුමා මිනිසුන් 313 දෙනෙක් සමග පිටත්විය. ඔවුන් සමග අශ්වයන් දෙන්නෙක් හා ඔටුවන් 70 දෙනෙක් පමණක් සිටිය. කුරෙෂිවරුන්ගේ කණ්ඩායමේ ඔටුවන් 1000 ක් සිටිය. එයට අඬු සුර්යාන් නායකත්වය දුන් අතර ඔහු සමග (පමණක්) මිනිසුන් 40 දෙනෙක් සිටින. මුස්ලිම්වරුන් පිටත්ව ඒම දැනගත් අඬු සුර්යාන්, මේ පිළිබඳව මක්කාවට පණිවිඩයක් යවා ඔවුන්ගෙන් උදව් පැතීය. ඔහු තම ගමන් මාර්ගය වෙනස් කරමින් වෙනත් මාර්ගයකින් ගමන් කළ බැවින් මුස්ලිම්වරුන්ගේ අපේක්ෂාව නොඉටුවිය. කුරෙෂිවරුන් 1000 කින් සමන්විත සේනාවකින් ආහ. එවිට අඬු සුර්යාන්ගේ දුතයා අවිත් 'වෙළඳ කණ්ඩායම බේරි (ජයපිට) පැමිණෙන බවත්, මක්කාව බලා ආපසු යන ලෙසත් ඉල්ලා සිටියේය. නමුත්, අඬුජ්හල් ආපසු යාම ප්‍රතික්ෂේප කළේය. ඔවුන්ගේ සේනාව බද්දේ කරා යන්නට විය. කුරෙෂි වරුන්ගේ පිටවීම දැනගත් නඛිතුමා තම අනුගාමිකයන් සමග සාකච්ඡා කළේය. ඔවුන් සැමදෙනා කාගිරිවරුන්ගේ සේනාවට මුහුනදී (යුද්ධ කිරී) මට එකඟවූහ.

හිජ්රි (හිජ්රත් ගමනෙන් පසු) දෙවැනි වසරේ රමලාන් මස 17 වැනි සිකරාදා දින උදේ දෙපිරිසම මුහුණ ගැසින. ඔවුන් අතර යුද්ධය උග්‍රව පැවැත්විය. මුස්ලිම්වරුන්ට ජය ලැබීමත් සමගම යුද්ධය අවසන්විය. මුස්ලිම්වරුන් 14 දෙනෙක් දිවි පුද කළහ. මුෂ්රික්වරුන් 70 දෙනෙක් මරණයට පත්වූ අතර 70 දෙනෙක් අත් අඩාගැනීමට ගැනු ලැබින. මෙම යුද්ධය පැවැතී අවසරාවේ නඛිතුමාගේ දියණියෙක්වන උස්මාන් බිත් අඟවත් (රලි) තුමා

ගේ බිරිඳවූ රුකසියා (රලි) තුමිය (මදිනාවේදී) අභාවයට පත්විය. අසනීපයෙන් පෙළෙන තම බිරිඳ සමග මදිනාවේ රඳී සිටින මෙන් තඛිතුමා කළ ඉල්ලීම අනුව මෙම යුද්ධයට සහභාගී නොවී උස්මාන් (රලි) තුමා තම බිරිඳ සමග මදිනාවේ නැවතී සිටියේය. යුද්ධයෙන් පසු තඛිතුමා, උම්මු කුල්සුම් (රලි) තමානි තම දෙවැනි දියණිය උස්මාන් (රලි) තුමාට විවාහකර දුන්නේය. මෙනිසා එතුමා ‘දුන්නුරෙන්න’ (ආලෝකයන් දෙකක් සතු තැනැත්තා) යනුවෙන් හඳින්වීය. කුමක්නිසාදයත්, ඔහු තඛි තුමාගේ දියණියන් දෙන්නෙක් විවාහ කළේය.

බද්ර් යුද්ධයෙන් පසු මුස්ලිම්වරුන් අල්ලාහ්ගේ උපකාරයෙන් සතුව විඳිමින් මදිනාව කරා ආසප්ප පැමිණිහ. ඔවුන් සමග සිර කරුවන්ද ගනිමින් (යුද්ධයේදී අතහැර ගිය) ද්‍රව්‍යයන්ද තිබින. සමහර සිරකරුවන් ඇපය මත නිදහස්වූහ. සමහරුන් ඇපයන් නොමැතුව නිදහස් වූහ. සමහරුන් (උගතුන්) මුස්ලිම් දරුවන් දස දෙනාට කියවීමට හා ලියවීමට ඉගැන්වීමේ ඇපය මත නිදහස්වූහ.

උහද් යුද්ධය

බද්ර් යුද්ධයෙන් පසු මුස්ලිම්වරුන් හා මක්කාවේ කාෆිර් වරුන් අතර වෙනත් යුද්ධ කීපයක්ද සිදුවිය. මෙයින් උහද් යුද්ධය දෙවැනි යුද්ධයෙකි. මෙම යුද්ධයේ මුස්ලිම්වරුන් තඛි තුමාගේ අණට කීකරු නොවූ නිසාත්, ඔවුන්ට නියමකළ කාර්ය යන්හි ඔවුන් වරද්ද කළ නිසාත් මුෂරික්වරුන්ට ජය ලැබින. මෙම යුද්ධය සඳහා මක්කා වැසියන් 3000 කින් සමන්විත යුධ සේනාවක් පිටත්විය. මුස්ලිම්වරුන් 700 දෙනා පමණක් සිටිහ. මෙම යුද්ධයෙන් පසු යහුදින් පිරිසක් මක්කාවට ගොස්

මේදිනා මුස්ලිම්වරුන් සමග යුද්ධ කිරීමට මවුන් දිරිගැන්වූහ. මවුන් උදව් උපකාර කරන බවද පොරොන්දු වූහ. මවුන්ද එය පිළිගත්හ. පසු වෙනත් ගෝත්‍රයන්ද මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව යුද්ධ කිරීමට මවුහු දිරිගැන්වූහ. මවුන්ද එසේම එකඟවූහ. එනිසා මුෂරික්වරුන් 10,000 කින් සමන්විත කණ්ඩායමක් සමග සෑම තැන් සිටම මේදිනා කරා පැමිණිහ.

නබි (සල්) තුමා විරෝධීන්ගේ ගැවසීම දැනගත් විගස තම අනුගාමිකයන් සමග සාකච්ඡා කළේය. එම සාකච්ඡාවේදී ‘මේදිනා වටේම කඳු තැනි තැන්වල වළ කැපීම’ පිළිබඳ යෝජනා වක් සල්මානුල් ෆාර්සි (රලි) යන සහාබිවරයා ඉදිරිපත් කළේය. (ඒ අනුව) කඩිනමින් අවසන් කිරීම සඳහා සෑම මුස්ලිම්වරුන්ම වළ කැපීමේ කාර්යයට සහභාගිවූහ. මුෂරික්වරුන් මෙම වළ පසුකර යාමට නොහැකිව මසකට ආසන්න කාලයක් රඳී සිටිහ. පසු අල්ලාහ් කාගිරිවරුන් කරා තද සුළඟක් එව්වේය. එමගින් මවුන්ගේ කුඩාරම් සියල්ල ගැලවී ගියහ. මවුන් බියට පත්වී සිසුයෙන් තමනමත්ගේ ගම්බිම් කරා ආපසු යන්නට වූහ.

මක්කා ජය ගැනීම

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා හිජ්ර් අටවැනි වසරේ මක්කා වැසියන් සමග යුද්ධකර මක්කාව ජයගැනීමට තීරණය කළේය. එතුමා රමලාන් මස දසවැනි දින 10,000 කින් යුත් සේනාවක් සමග පිටත්ව, කිසියම් යුද්ධයකින් තොරව මක්කාව තුලට පිවිසිය. කුරෙෂිවරුන් යටහත් වූහ. අල්ලාහ් මුස්ලිම්වරුන්ට උපකාර කළාය. නබිතුමා ‘මස්පිදුල් හරාම්’ දේවස්ථානය කරා ගියේය. එහි කා:බාව සක්මන් (වටකිරීම) කර, එහිතුල රකඅත් දෙකකින් සමන්විත සලාතයක් ඉටුකළේය. මින්පසු කා:බා තුල

හා උඩහි තිබී සැම පිළිමයන් කඩා විනාශ කළ පසු නබ්තුමා කා:බාවේ දොරටුවහි රඳී සිටිය.

කුරෙමිවරුන් මස්පිදුල් හරාම් හි පෝලීමෙන් සිටගෙන තමන්ට කුමක් කරයිදැයි බලා සිටිහ. එවිට නබ්තුමා ‘කුරෙමි වරුනි, ඔබලාට කුමක් කරමි යනුවෙන් සිතන්නේද?’ යනුවෙන් ඇසීය. ඔවුහු ‘ඔබ යහපත් දේ කරන්නාය. ඔබ ගොරවණිය සහෝදරයාය. ගොරවණිය සහෝදරයාගේ පුත්‍රයාය.’ යනුවෙන් කීහ. පසුව නබ්තුමා ‘ඔබලා යාහැක. ඔබලාට නිදහස්ය.’ යනුවෙන් පැවැසීය. මුහම්මදු (සල්) තුමා, තමා වෙදනා කළ, තම අනුගාමිකයන් මරණයට පත්කළ, තමාට හිරිහැර කළ හා තමා තම ගමෙන්ම පිටමත්කළ විරෝධීන්ට සමාව දීමෙන් උසස් ආදර්ශයක් පෙන්වා දුන්නේය. මක්කා ජය ගැනීමෙන් පසු අල්ලාහ්ගේ ධර්මය කරා මිනිසුන් කණ්ඩායම් පිට පිවිසෙන්නට වූහ. හිජ්ර් දසවැනි වසරේ තබි (සල්) තුමා හජ් කර්තව්‍යය ඉටු කළේය. එය නබ්තුමා කළ එකම හජ් කර්තව්‍යයෙකි. එතුමා සමග ලඝයකට අධික පිරිසක් හජ් කර්තව්‍යය ඉටු කළහ. හජ් කර්තව්‍යය ඉටු කළායින් පසු නබ්තුමා මදිනාවට පැමිණියේය.

නබ්තුමාගේ අභාවය

හජ් කර්තව්‍යය ඉටුකර පැමිණ මාස දෙකහමාරකින් පසු නබ්තුමා අසනීපයට පත්විය. එය දිනෙන් දින අධිකවන්නට විය. මිනිසුන්ට සලාතය ඉමාමත් (නායකත්වයදී එය ඉටු) කිරීමට නොහැකිවූ එතුමා, ඉමාමත් කරන මෙන් අබුබකර් සිද්දික් (රලි) තුමාගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. හිජ්ර් එකළොස් වැනි වසර රබීඋල් අව්වල් මස දොළොස් වැනි සද්දා දින තබි මුහම්මදු (සල්) තුමා අභාවප්‍රාප්තවිය. එවිට එතුමාට වසර 63 ක් සම්පූර්ණවී තිබින.

මෙම පණිවිඩය සභාභි (අනුගාමික) වරුන් ලද විගස ඔවුන්ගේ සිහි බුද්ධිය නැතිවිය. ඔවුන් එය සත්‍ය නොකළහ. එවිට අබ්බ ඛක්ඛර් (රලි) තුමා තැනිට ඔවුන් සැනසුම්කර ‘නියතවශයෙන්ම නබ්තුමා මනුෂ්‍යයෙකි. මිනිසුන් මැරෙන සේ එතුමාද මරණයට පත්වෙන්නේය’. යනුවෙන් පැවැසිය. මිනිසුන් සැනසුම් වූහ. නබ් තුමාගේ දේහය නාවා, කෆන් (ඇදුම් පැළඳුම්) කර, භූමිදානය කිරීමේ කටයුතු සියල්ල අවසන්විය.

නබ් (සල්) තුමාගේ අභාවයෙන් පසු මුස්ලිම්වරුන් අබ්බ ඛක්ඛර් (රලි) තුමාට මුස්ලිම්වරුන්ගේ කලීෆා (නායකයා) ලෙස තෝරා පත් කළහ. එතුමා කුලෆාඋර් රාෂිදීන්වරුන් (යහමග ගිය නායකයන්) අතර පළමුවන්නාය. නබ්තුමා මක්කාවේ නබිත්වයට පෙර හතලිස් වසරක්ද, නබිත්වයට පසු දහතුන් වසරක්ද, මදිනා වේ දස වසරක්ද ජීවත්විය.

නබ්තුමාගේ ගුණාංග

මුහම්මද (සල්) තුමා මිනිසුන් අතර ඉමහත් වීරවන්නායා ලෙස සිටිය. අලි බින් අබ්බතාලිබ් (රලි) තුමා ‘උග්‍ර යුද්ධයේ යෙදී සිටියදී හා දෙවිරිස් අතර මුහුණට මුහුණ යුද්ධය කරද්දී අපි නබ් (සල්) තුමා මගින් ආරක්ෂාවෙමු’. යනුවෙන් පවසන්නේය. නබ් (සල්) තුමා මිනිසුන් අතර ඉමහත් ධනවත්තායා වශයෙන් සිටියේය. එතුමාගෙන් කිසියම් දෙයක් අයැද සිටින්නේද එය නොමැති බව එතුමා නොපවසන්නේය. එතුමා මිනිසුන් අතර ඉමහත් ඉවසිලි වන්නායා ලෙස සිටිය. එතුමා තමා වෙනුවෙන් කිසියම් කෙනෙකු ගෙන් පළිගැනීමද, කෝපවීමද නොකළේය. නමුත්, අල්ලාහ්ගේ ගෞරවයත් උදාසීන කරන අවස්ථාවන් පමණක් එතුමා අල්ලාහ් වෙනුවෙන් පළි ගත්තේය. යථාර්තයෙන් තමන්ගේ අයද, අන්

අයද, බලවතාද හා අසරණයාද එතුමා වෙත සමානය. යාමෙකු අත් කෙතෙකුට වඩා අල්ලාහ් පිළිබඳ බිය භක්තියෙන් (තක්වා) තොරව ශ්‍රේෂ්ඨවත්තයා නොවන බව එතුමා තහවුරු කළේය. නියත වශයෙන්ම සෑම මනුෂ්‍යයන්ම සමානවත්තයන්ය. පැරණි සමාජයත් විනාශවූයේ ඔවුන් බලවතා සොරකම් කළේද එය නොසලකා සිටීම හා අසරණයා සොරකම් කළේද ඔහුට දඩුවම් ලබාදීම යන හේතු නිසාය. නබ්තුමා ‘අල්ලාහ් මත දිවුරා කියමි, මුහම්මදුගේ දිශණියවූ ආතිමා සොරකම් කළේද නිශ්චයෙන්ම ඇයගේ අත කපන්නෙමි’ යනුවෙන් පැවැසීය.

නබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා කිසියම් ආහාරයක් ගැන විවේචන නොකළේය. කැමැති වුවද, එය අනුභව කළේය. අකැමැති වුවද, එය අනුභව කිරීමෙන් වැළකී සිටියේය. නබ්තුමාගේ පවුලේ අය තම තව්සෙහි ලිප තොදාල්වා මාසයක් හා දෙමාසයක් ගත කළහ. රට ඉඳි හා ජලය ඔවුන්ගේ ආහාරය විය. නබ්තුමා කුස ගින්න නිසා තම කුසෙහි ගල්ද බැඳ සිටියේය. එතුමා තම පාව හත් මසා ගත්තේය. ඇඳුමට අණ්ඩ දමා ගත්තේය. තිවෙස් වැඩහි තම බිරිඳට සහාය දැක්වීය. රෝගීන්ගේ සුවදුක් විමසීම් කළේය. එතුමා මිනිසුන් අතර ඉමහත් කීකරු වත්තයාය. පොහොසතාද දිළිත්තාද උසස්වත්තයාද පහත්වත්තයාද හෝ වේවා හෝජන සංග්‍රහය සඳහා ආරාධනා කළේද එය එතුමා පිළිගත්තේය. එතුමා දුප්පතුන් (මිස්කින් වරුන්) ප්‍රිය කළේය. ඔවුන්ගේ ජනාසාවලට සහභාගිවිය. ඔවුන්ගේ රෝගීන් සුවදුක් විමසීය. දිළිත්තෙකු ඔහුගේ දිළිඳුකම නිසා තිත්තා නොකළේය. රජු කෙතෙකුට ඔහුගේ රජකම නිසා බිය නොවීය. එතුමා අශ්වයා, මවුවා, බුරුවා හා කොටුවා මත ගමන් බිමන් කළේය.

නබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා අධික කලබලයටද ශෝකයටද පත්

වුවද මිනිසුන් අතර මද සිතාවෙන් හා යහපත් ශීලයෙන් සිටිය. එතුමා මිහිරි සුවදයන් ප්‍රිය කළේය. දුගඳයන් පිළිකුල් කළේය. අල්ලාහ් එතුමාට සම්පූර්ණ ගුණාංගයන් හා කුසල් ක්‍රියාවන් එකතුකළේය. තවද, අල්ලාහ් එතුමාට, පෙරැත්තන්ට හා පසු වැසෙන්නන්ට නොදුන් දැනුම (ඥාණයන්) ලබා දුන්නේය. එතුමා කියවීමට හා ලියවීමට නොහැකි සාමාන්‍ය කෙනෙකි. මිනිසුන් ගෙන් කිසියම් කෙනෙකු එතුමාට ගුරුවරයෙකු නොවීය. අල්ලාහ්ගෙන් සිට මෙම කුර්ආනය එතුමා ගෙන් ආවේය. එම කුර්ආනයේ අල්ලාහ් තආලා මෙසේ පවසන්නේය.

﴿قل لن اجتمع الإنس والجن على أن يأتوا بمثل هذا القرآن لا

يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيراً﴾ (الإسراء: ٨٨)

මෙම කුර්ආනය සේ එකක් ගෙන් ඒම සඳහා මිනිස් හා ජින් වර්ගයන් එකතුවී (උත්සාහ කළද,) ඔවුන්ගෙන් පිරිසක් තවත් පිරිසකට සහයෝගය කළද, ඔවුන්ට මෙසේ එකක් ගෙන් ඒමට නොහැක. (17:88) එතුමා උමිම් (ලියවීමට හා කියවීමට නොදන්නා) වශයෙන් සිටීම ‘කුර්ආනය එතුමා ලියූ හෝ එතුමා ඉගෙන ගත් හෝ එතුමා පැරෙණි ග්‍රන්ථයන් මගින් උපුටාගත් හෝ එකක් බව පවසන තිත්දාකාරයන්ගේ වැයමට මුඛවාඩම් බැඳීමක් වශයෙන්’ පවතිය.

නබිතුමාගේ ආශ්වර්යයන්

නියතවශයෙන්ම (නබිතුමාට පහළවූ) අල්කුර්ආනය ශ්‍රේෂ්ඨම ආශ්වර්යයෙකි. මෙය හාමා ශෛලය පණ්ඩිතයන් පවා අසමත් කළේය. මෙම කුර්ආනයේ ඇති පරිදි පරිච්ඡේදයන් දහයක් හෝ

එක් පරිච්ඡේදයක් හෝ එක් වැකියක් හෝ ගෙනෙන ලෙස අල් කුර්ආනය අභියෝග කළේය. තමුත් මුෂ්රික්වරුන් එම අභියෝගයට මුහුණ දීමට නොහැකිවූහ.

මුෂ්රික්වරුන් එතුමාගෙන් මජ්ජිමනිකායෙහි සාධකයන් පෙන්වන ලෙස ඉල්ලා සිටින. එබැවින් ඔවුන්ට එතුමා වන්දනා පළා පෙන්නුවේය. එය කොටස් දෙකක් වන සේ පැමිණිය. එතුමාගේ ඇතිලි අතර සිට අධික වතාවත් ජලය ඉතිරිය. තම අතෙහි තිබූ ගලක් තස්බිහ් (අල්ලාහ් ප්‍රශංසා) කළේය. පසු එය අබුබකර් (රලි) ගේ අතේද, පසු උමර් (රලි) ගේ අතේද, පසු උස්මාන් (රලි) ගේ අතේද එතුමා තැබීය. එවිටද එය තස්බිහ් කළේය.

තනිතුමා අනුභව කරන අවස්ථාවේ එතුමාගේ ආභාරයන් තස්බිහ් කිරීම මිනිසුන් දිවිහ. තනිත්වයට පසු සමහර රාත්‍රියන් ගල් හා ගස් යනාදියත් එතුමාට සලාම් (මුබ වර්ණනා) කීහ. වහදි එතුමා මැරීම සඳහා යහුදි කාන්තාවක් තැගි කළ වහ තැවූ එම මස් එතුමා සමග කපා කළේය. එක් අරාබිවරයෙක් තමාට සාධකයක් පෙන්වන මෙන් ඉල්ලා සිටියේය. එනිසා තනිතුමා ගලකට අණ කළේය. එය පැමිණිය. නැවත අණ කළේය එය ආපසු තම ස්ථානයට ගියේය. කිරි නැති එවෙකුගේ කිරි බුරුල්ල එතුමා අතින් පිරිමැදීය. එහි කිරි ඉතිරෙන්තට විය. එයින් තනිතුමා කිරි දොවා තමා පානය කර, අබුබකර් (රලි) තුමාටද පානය කිරීමට දුන්නේය. අලි බිත් අබ්නාලිබ් (රලි) තුමා ගේ ඇස් දෙක රෝගයට පත්වූ විට තනිතුමා තම කෙළි මහුගේ ඇස්හි පිරිමැදීය. එවිගසම එය සුවවිය. එක් සහාබිවරයෙකුගේ (අනුගාමිකයා) කකුලෙහි තුවාලයක් සිදුවිය. තනිතුමා එම ස්ථානය පිරිමැදීය. එවිගසම එය සුවවිය.

නබ්තුමා අනස් බිත් මාලික් (රලි) තුමාට දීර්ගායුෂය, අධික සම්පත්, අධික දරුවන් හා පොහොසත්කම (බරකත්) ලබාදෙන ලෙස ප්‍රාර්ථනා කළේය. ඔහුට දරුවන් 120 දෙනෙක් ඉපදීය. ඔහුගේ රටඉදි ගස්හි වසරකට දෙවතාවන් ගෙඩි හැදෙන්නට විය. රටඉදි ගස්හි පොදුවෙන් වසරකට එක් වතාවක් පමණක් ගෙඩි හැදීම සිටිනකි. ඔහු වසර 120 ක කාලයක් ජීවත්විය. නබ්තුමා (දිනක්) මිම්බර්හි (දේශනා කුටිය) සිටිය අවස්ථාවේ මිනිසුන් (එවිට පැවැතී) සාගතය පිළිබඳව ඵතුමාට පැමිණිලි කළහ. නබ්තුමා අල්ලාහ් වෙත ප්‍රාර්ථනා කළේය. එවිට අහසේ වලාකුළු නොතිබින. වහාම කඳු සේ වලාකුළු නැගිට මිළග ජුම්ආ දිනය (සිකුරාදා) දක්වා තද වර්ෂාවක් වැස්සේය. (නැවත ඔවුන්) අධික වැස්ස පිළිබඳව නබ්තුමාට පැමිණිලි කළහ. ඵතුමා අල්ලාහ් වෙත ප්‍රාර්ථනා කළේය. වැස්ස නැවතීය. ඔවුන් ඉර උෂ්ණයෙහි අවිඳිමින් පිටත්වූහ.

නබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා කන්දක් (යුද්ධයට සහභාගිවූ) වැසියන් දහස් දෙනාට තිරිගු පිටි ‘සාඅකින්’ (සාමාන්‍යයෙන් කිලෝ දෙකහමාරක ප්‍රමාණ) හා එක් එවකින් ආහාර සැපයීය. ඔවුන් කුස පිරෙන්නට අනුභව කරමින් පිටත්වූහ. තමුන් එම ආහාරය සුළුවෙන් හෝ නොඅඩුවිය. මෙසේම නබ්තුමා බම්රී බිත් සෑදු (රලි) ගේ දියණිය නම පියාට හා මාමාට ගෙන ආ ස්වල්ප රට ඉදියෙන් කන්දක් වැසියන්ට ආහාරය සැපයීය. තවද, අබු හුරෙරා (රලි) තුමාගේ කෑම පාරිසලයෙන් සේතවියන්ට කුස පිරෙන තෙක් ආහාර සැපයීය. නබ් (සල්) තුමා මරා දැමීම සඳහා බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි කුරෙමිවරුන් එකසිය (100) දෙනාගේ ඉදිරියේ ඔවුන්ගේ මුහුණු මත පස් ඉසමින් පිටත්ව ගියේය. ඔවුහු ඵතුමාට නොදිවිහ. තවද, නබ්තුමා මරා දැමීම සඳහා

සුරාකා බිත් මාලික් එතුමා පසු පස්සෙන් ලුහු බැඳමින් ගියේය. නබිතුමාව ළඟා වූ විට එතුමා ඔහුට විරුද්ධව ප්‍රාර්ථනා කළේය. වහාම ඔහුගේ අශ්වයාගේ කකුලත් පොළොවහි එරෙන්නට විය.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم
والحمد لله رب العالمين

පටුන

අනු අංකය	විෂය	පිටු අංකය
01	තනිත්වයට පෙර අරාබිවරුන්	03
02	ඇත් සටන	05
03	පපුව පැලීම	08
04	තනිත්වයට පත්වීම	11
05	ප්‍රසිද්ධ කැඳවීම	14
06	අභිසිතියාවට හිඳින්නේ යාම	16
07	උමර් (රලි) ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීම	18
08	ශෝක වසර	20
09	තායිෆ් ගමන	21
10	ඉස්රා හා මිහ්රාජ්	22
11	කැඳවීමේ නව මධ්‍යස්ථානය	25
12	මදිනාවේ තනිතුමා	29
13	බද්ර් යුද්ධය	30
14	උහද් යුද්ධය	31
15	මක්කාව ජය ගැනීම	32
16	තනිතුමාගේ අභාවය	33
17	තනිතුමාගේ ගුණාංග	34
18	තනිතුමාගේ අභ්‍යවර්තයන්	36

السيرة التبوية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالعليا والسليمانية وشمال الرياض
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
هاتف ٤٧٠٤٤٦٦ / ٤٧٠٥٢٢٢ فاسوخ ٤٧٠٥٠٩٤ - ص.ب ٨٧٩١٣ الرياض ١١٦٥٢